

GEMEENTE GRAVE
Bestemmingsplan Boomteelt
Boomteeltvisie

1.1 Inleiding

De agrarische sector in Nederland is sterk in beweging. Duurzaamheid is daarbij het sleutelwoord: “Hoe bedrijf ik landbouw op een manier die bedrijfseconomisch verantwoord is, gecombineerd met maatschappelijk verantwoord bezig zijn.” Dit geldt ook voor de boomteelt. In de gemeente Grave zien we een groei van het aantal percelen en arealen waar boomteelt op plaatsvindt. Dit komt overeen met een trendmatige groei van het areaal in Noord-Brabant. Boomteelt concentreert zich met name rondom Zundert, in de regio Haaren en in het Land van Cuijk. Bestuurlijk is de wens uitgesproken om een visie te ontwikkelen waarin een balans wordt gevonden tussen de ontwikkelingsmogelijkheden voor duurzame boomteelt en de bescherming van de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden in de te onderscheiden gebieden. De betreffende visie dient zijn beslag te krijgen in een op te stellen paraplubestemmingsplan “Boomteelt”.

In de raadsvergadering van 27 mei 2014 is een voorbereidingsbesluit genomen inzake boomteelt in het buitengebied van Grave. Het voorbereidingsbesluit heeft als doel alle omgevingsvergunningen, die zien op het realiseren van boomteelt in het buitengebied, waarvoor op grond van artikel 2.1 lid 1 sub b Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) een aanlegstelsel van toepassing is, aan te houden en voorts op grond van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied te weigeren, indien niet aan dit plan wordt voldaan. Voorgaande houdt in dat uiterlijk 27 mei 2015 een ontwerpbestemmingsplan ter inzage moet worden gelegd waarin de te ontwikkelen visie op de boomteelt is vastgelegd. De aanhouding op basis van het voorbereidingsbesluit wordt in dat geval overgenomen door het ontwerpbestemmingsplan (het hiervoor genoemde paraplubestemmingsplan “Boomteelt”).

Onderliggend stuk betreft deze boomteeltvisie. De visie is tot stand gekomen na overleg tussen de volgende vakdisciplines: ruimtelijke ordening, cultuurhistorie & archeologie, natuur & landschap, bedrijvigheid & economie. Tevens is de insteek van de visie besproken met stedenbouwkundig bureau Croonen.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt in gegaan op de huidige regeling t.a.v. boomteelt. In hoofdstuk 3 worden de verschillende type gebieden behandeld. Dit hoofdstuk bevat een concrete handreiking voor verwerking in het paraplubestemmingsplan ‘Boomteelt’. Hoofdstuk 4 gaat in op de te volgen procedure.

2.1 Boomteelt, huidige regeling op basis van het bestemmingsplan Buitengebied 2013

Nederland kent een wettelijke verplichting tot het opstellen van bestemmingsplannen. Deze wettelijke verplichting ligt vast in artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Eenmaal per tien jaar moet een bestemmingsplan geactualiseerd worden. De gemeente Grave heeft het bestemmingsplan Buitengebied onlangs herzien (vaststellingsdatum 23 april 2013). De betreffende herziening is in werking, maar nog niet onherroepelijk. Een bestemmingsplan is hét instrument om het gemeentelijke ruimtelijk kader in vast te leggen. Hieronder in het kort de belangrijkste punten voor de boomteelt uit de regels van het bestemmingsplan ‘Buitengebied 2013’.

2.1.1 Agrarische doeleinden

Op basis van de begripsbepalingen van het bestemmingsplan (artikel 1) is een boomteeltbedrijf aan te merken als een agrarisch bedrijf “een bedrijf dat gericht is op het voortbrengen van producten door middel van telen van gewassen of het houden van dieren”. Het voortbrengen van gewassen is een agrarische functie. Een boomkwekerij is een agrarisch bedrijf welke dient plaats te vinden op de gronden welke hiervoor zijn aangewezen in de regels en op de verbeelding van het bestemmingsplan. De bedrijven mogen zich vestigen op bestaande agrarische bouwblkken. Deze visie zal zich richten op het gebruik van agrarische gronden buiten de aangewezen bouwvlakken met de bestemming Agrarisch (artikel 3), Agrarisch met waarden – Landschap (artikel 4) of Agrarisch met waarden – Natuur en Landschap (Artikel 5) voor laanbomenteelt. Elk van deze bestemmingen kent een apart regime van regels. Deze regels gelden als toetsingskader voor alle handelingen met een ruimtelijke impact voor de daarin gelegen bedrijven. In het kader van deze visie strekt het te ver om uitvoerig op alle mogelijkheden en onmogelijkheden in te gaan. Echter dienen wel een aantal zaken besproken te worden die van evident belang zijn voor de boomteeltsector.

2.1.2 Strijdig gebruik

Op basis van artikel 32.1 wordt onder strijdig gebruik in ieder geval verstaan het gebruik van gronden ten behoeve van boomteelt ter plaatse van de aanduiding ‘openheid’.

2.1.3 Omgevingsvergunning voor de activiteit uitvoeren van een werk of werkzaamheden

Het buitengebied van de gemeente Grave kent verschillende waarden. Het bestemmingsplan Buitengebied 2013 kent hierbij de volgende (nadere) aanduidingen:

- Aardkundig waardevol gebied;
- Cultuurhistorisch waardevol gebied:
 - Kleinschaligheid;
 - Oude percelering;
 - Oude bouwlanden;
 - Bosrandligging;
- Leefgebied dassen;
- Ecologische hoofdstructuur;
- Groenblauwe mantel;
- Ecologische verbingszone/zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen;
- Kwetsbare soorten;
- Openheid;
- Struweelvogels;
- Weidevogels.

In artikel 33.2 is opgenomen wanneer een omgevingsvergunning noodzakelijk is voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, en van werkzaamheden. Per nadere aanduiding is na gegaan in hoeverre boomteelt vergunningsplichtig is gesteld. Voor de volledigheid wordt nog opgemerkt dat in een gebied meerdere (nadere) aanduidingen van toepassing kunnen zijn.

Aardkundig waardevol gebied:

Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).

Cultuurhistorisch waardevol gebied:

Voor de activiteit 'het aanbrengen van hoogopgaand houtgewas hoger dan 1,5 m met een agrarische productiefunctie' is een omgevingsvergunning noodzakelijk. Boomteelt is dus vergunningsplichtig, met de volgende uitzonderingen:

- Kleinschaligheid: Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).
- Oude percelering: Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).
- Oude bouwlanden: Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).
- Bosrandligging: Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).

Leefgebied dassen:

Omdat voor de activiteit blijvend omzetten van grasland naar bouwland een omgevingsvergunning nodig is, is boomteelt vergunningsplichtig, tenzij het gaat om een tijdelijke omzetting.

Ecologische hoofdstructuur:

Voor de activiteit 'het aanbrengen van hoogopgaand houtgewas hoger dan 1,5 m met een agrarische productiefunctie' is een omgevingsvergunning noodzakelijk. Boomteelt is dus vergunningsplichtig.

Groenblauwe mantel:

Voor de activiteit 'het aanbrengen van hoogopgaand houtgewas hoger dan 1,5 m met een agrarische productiefunctie' is een omgevingsvergunning noodzakelijk. Boomteelt is dus vergunningsplichtig.

Ecologische verbingszone/zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen:

Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).

Kwetsbare soorten:

Voor de activiteit 'het aanbrengen van hoogopgaand houtgewas hoger dan 1,5 m met een agrarische productiefunctie' is een omgevingsvergunning noodzakelijk. Boomteelt is dus vergunningsplichtig, met de volgende uitzonderingen:

- Moerasvogels: Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).
- Amfibieën en reptielen: Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).
- Planten- en plantengezelschappen: Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).
- Dagvlinder (natte biotoop): Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).
- Dagvlinder (droge biotoop): Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).

Openheid:

Het aanbrengen van hoogopgaand houtgewas hoger dan 1,5 m met een agrarische productiefunctie is vergunningsplichtig gesteld. Dit betreft een omissie in het plan. Op basis van artikel 32.1 is boomteelt immers opgenomen onder het strijdig gebruik ter plaatse van de aanduiding 'openheid'.

Struweelvogels:

Voor het aanbrengen van hoogopgaand houtgewas hoger dan 1,5 m met een agrarische productiefunctie is een omgevingsvergunning noodzakelijk. Boomteelt is dus vergunningsplichtig.

Weidevogels:

Boomteelt toegestaan (zonder vergunning).

2.2 Archeologie:

Op het gebied van archeologie is in de gemeente Grave de beleidsnota archeologie vastgesteld. Deze is vertaald in het herziene bestemmingsplan Buitengebied. Archeologie kan een beperkende factor voor de boomteelt zijn. Verschillende categorieën zijn benoemd en op de verbeelding opgenomen.

Hoofdstuk 3: uitgangspunten voor nieuwe regeling

3.2 Boomteelt: in welke gebieden opnemen als strijdig gebruik vanwege de te beschermen waarden.

Bezien dient te worden met welke waarden boomteelt conflicteert. Hier is vanuit verschillende invalshoeken naar gekeken, te weten vanuit:

- Cultuurhistorie
- de ruimtelijke-visuele structuur
- het beschermde dorpsgezicht
- ecologische hoofdstructuur

Deze komen in de hierna volgende paragrafen aan de orde. Tevens is gezien of vanuit de waarden op het gebied van flora en fauna boomteelt beperkt dient te worden. Geconcludeerd wordt dat de te beschermen waarden op het gebied van flora en fauna niet zondermeer noodzaken tot het strijdig stellen van boomteelt (zie verder paragraaf 3.3 van deze notitie).

3.2.1 De cultuurhistorische beleidsadvieskaart als basis

De cultuurhistorische beleidsadvieskaart is als uitgangspunt genomen bij de bepaling welke gebieden gevrijwaard dienen te blijven van boomteelt. Wij komen hierbij tot het volgende gebied:

- Historische uiterwaard.

Historische uiterwaard

Dit landschapstype beslaat de gebieden van de Lage Wijth en Hoge Wijth ten westen van Grave en de Kampen ten westen van Grave. Het zijn gebieden die halverwege de 19e eeuw tussen de zomer- en winterdijken lagen. Door ophoging van dijken en het verleggen van het tracé van de Maas hebben ze deels hun functie verloren.

In het midden van de 19e eeuw was het gebied van de Lage en Hoge Wijth in regelmatige stroken verkaveld, haaks op de dijk. De perceelsgrenzen waren beplant met vermoedelijk heggen en hagen van meidoorn. Door het verleggen van de huidige Mars en Wijthdijk in de eerste helft van de 19e eeuw zijn delen van de historische uiterwaard binnendijs komen te liggen. Na ernstige overstromingen in de jaren 1925-1926 werd de Maas tussen 1931 en 1942 genormaliseerd. Hierbij werd de meander van Keent afgesneden. Het gebied bij de Kampen had een onregelmatige blokverkaveling. Ook hier waren de perceelsgrenzen beplant met vermoedelijk heggen en hagen van meidoorn. Opvallend is dat het gebied ten oosten van de huidige weg Overlaat geheel vrij was van beplanting, vermoedelijk om de doorstroming van de Beerse Overlaat niet te hinderen.

De karakteristieke bomen die *baken-bomen* worden genoemd en die nu de oevers van de Maas accentueren, zijn in de periode 1942-1955 aangeplant. Vermoedelijk gebeurde dit als onderdeel van de normalisatie van de Maas in de periode 1931-1942. Ook is in deze periode de perceelsrandbeplanting in de Lage en Hoge Wijth vrijwel geheel verdwenen. Het huidige landschap heeft een grootschalig karakter dat naar het westen toe kleinschaliger wordt door de (her)aanplant van heggen. De perceelsrandbeplanting op de Kampen kent meer continuïteit. In de loop van de 20e eeuw is de beplanting op de perceelsgrenzen wel verminderd, maar niet verdwenen. Recent zijn hier nieuwe heggen aangeplant.

Uitgangspunt:

Uitgangspunt in deze gebieden is de ruimtelijke ontwikkelingen af te stemmen op het grootschalige ruimtelijke karakter.

Boomteelt wordt hier niet wenselijk geacht. Dit gebied valt geheel samen met het als 'openheid' aangeduide gebied in het bestemmingsplan Buitengebied 1998.

3.2.2 De ruimtelijk-visuele structuur als basis

In het bestemmingsplan Buitengebied 2013 is de ruimtelijk-visuele structuur vastgelegd middels verschillende (nadere) aanduidingen. Het bestemmingsplan Buitengebied 1998 is daarbij als basis gebruikt. Bezien is welke waarden conflicteren met boomteelt. Geconcludeerd wordt dat boomteelt strijdig moet worden gesteld in het volgende waardevolle gebied:

- Gebieden waar sprake is van waardevolle openheid

Daar waar de genoemde gebieden, de gebieden zoals genoemd in paragraaf 3.2.1 (op basis van de cultuurhistorische beleidsadvieskaart) overlappen, is dat in de tekst aangegeven.

Waardevolle openheid:

Geconstateerd wordt dat de waardevolle open gebieden in het bestemmingsplan Buitengebied 2013 over zijn genomen van de plankaart van het bestemmingsplan Buitengebied 1998. Uit de toelichting van het bestemmingsplan Buitengebied 1998 blijkt dat er veel meer waardevolle open agrarische gebieden zijn binnen de gemeente. In deze procedure (vaststelling bestemmingsplan Buitengebied 1998) is er echter voor gekozen of natuurwaarden of landschappelijke waarden op te nemen. Waarbij de natuurwaarden prevaleerden boven de landschappelijke waarden wanneer beide waarden aanwezig waren in een gebied. In het herziene bestemmingsplan Buitengebied 2013 zijn de waardevolle gebieden zoals deze bestemd waren in het plan Buitengebied 1998 overgenomen. Grotendeels vallen deze waardevolle open gebieden samen met de hiervoor genoemde historische uiterwaarden en stroomrugontginningen, echter niet geheel. Voorgesteld wordt in de waardevolle opengebieden boomteelt strijdig te stellen. In de waardevolle open gebieden wordt de schaal van het landschap bepaald door de aanwezigheid van objecten die visuele obstakels vormen en dus de kijk afstand beperken. Voorbeelden hiervan zijn opgaande vegetatie (houtwallen en bossen), kassen en bebouwing. Deze opgaande elementen begrenzen de openruimte. Het landschap is visueel-ruimtelijke te typeren op basis van openen beslotenheid. Een grootschalig opengebied geeft een gevoel van openheid omdat het gebied visueel begrensd wordt door de horizon. In de praktijk betekent dit dat de afstand tot de ruimtevormende elementen meer dan 1.200 meter is. Het landschap in Grave kent een aantal gebieden die een waardevol open karakter hebben. Dit zijn de volgende gebieden:

- de uiterwaarden en het agrarisch gebied ten noord-westen van Grave (Hoge en Lage Wijth, Hoge en Lage Mars, een aantal gronden tussen Zaalheuvel en Bronkhorst);
- de uiterwaarden en het agrarisch gebied ten oosten van Grave (Vegetas, De Kampen);
- Vogelshoek en het agrarisch gebied ten oosten van de Vogeleshoek en ten zuiden van Gassel (Het Broek, Het Bord) en ten oosten van Heihoek (tegen de gemeente grens aan).

Boomteelt wordt hier niet wenselijk geacht.

3.2.3 Het beschermde dorpsgezicht als basis

In Oud Velp is sprake van een beschermd dorpsgezicht. Dit dorpsgezicht kent (historische) zichtlijnen welke uniek zijn en beschermd moeten worden. Grotendeels valt dit beschermde dorpsgezicht samen met het waardevolle open gebied zoals in de vorige paragraaf beschreven, echter niet geheel.

Boomteelt wordt hier niet wenselijk geacht.

3.2.4 Ecologische hoofdstructuur

Naar aanleiding van de vooroverlegreactie van de provincie is boomteelt in de ecologische hoofdstructuur strijdig gesteld.

3.3 Boomteelt: in welke gebieden wellicht toelaatbaar onder voorwaarden (vergunningsplichtig)

Zoals in paragraaf 3.2 geconcludeerd is het voor de te beschermen waarden op het gebied van flora en fauna niet zondermeer noodzakelijk tot het strijdig stellen van boomteelt. In het huidige bestemmingsplan is boomteelt echter rechtstreeks toegestaan in gebieden met de aanduiding 'Aardkundig waardevol gebied' en in gebieden waar de volgende kwetsbare soorten voorkomen:

- Moerasvogels
- Amfibieën en reptielen
- Planten- en plantengezelschappen
- Dagvlinder (natte biotoop)
- Dagvlinder (droge biotoop)
- Weidevogels

Het wordt wenselijk geacht in deze gebieden de boomteelt te koppelen aan het aanlegstelsel zodat een afweging kan worden gemaakt over de toelaatbaarheid en over de voorwaarden welke eventueel aan de omgevingsvergunning dienen te worden gekoppeld zodat boomteelt ter plaatse kan plaatsvinden in harmonie met de aanwezige waarden. De in lid 33.2.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien

geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de in de bestemmingsomschrijving aangegeven waarden.

Op basis van de cultuurhistorische beleidsadvieskaart, en na overleg met de belangenpartijen is geconcludeerd dat in volgende gebieden boomteelt onder voorwaarden wellicht toelaatbaar is:

- Oude kampontginningen
- Oude kampontginningen, open akkers
- Oude terrasrugontginningen
- Stroomrugontginning

Oude Kampontginningen:

De kampontginningen zijn de oudste ontginningen die zich vanaf de Vroege middeleeuwen tot het midden van de 19e eeuw hebben ontwikkeld. Door de relatief hoge ligging van deze gronden waren ze al vroeg geschikt voor akkerbouw. Vanaf de 14e en 15e eeuw, werden de akkers bemest met plaggen. Om in de benodigde heideplaggen te voorzien, waren grote arealen heide nodig. Tot de oude kampontginningen behoren ook de zogenaamde open akkers. De oude kampontginningen bevinden zich rondom Velp.

Historisch beeld:

De meeste oude kampontginningen hadden een onregelmatige blok- en soms ook strokenverkaveling. De kavelgrootte liep sterk uiteen. Met name de later ontgonnen akkerpercelen hadden een zeer beperkte omvang. Naast akkerland was een deel van de percelen binnen de oude kampontginningen in gebruik als grasland. Omdat het hier om individuele percelen gaat, omringd door akkers zijn zij niet als apart landschap getypeerd, maar opgenomen binnen de oude kampontginningen. De graslanden waren omzoomd met singels (veeeking) en bomenrijen, de akkers door met name bomenrijen.

Huidig beeld

Een deel van de oude kampontginningen rondom de kernen is door dorpsuitbreiding sterk getransformeerd. Daarbuiten zijn veel kavels vergroot en is de perceelsbeplanting vrijwel geheel verdwenen. Op veel historische erven is de bebouwing sterk uitgebreid in oppervlakte en volume en is de erfbeplanting vervangen door hekwerken. Hierdoor is een sterk contrast ontstaan tussen de bebouwde erven en het omliggende open land.

Uitgangspunt:

Op structuurniveau ontwikkelingen sturen. Uitgangspunt is de bestaande besloten structuren behouden en waar mogelijk versterken. De (verdwenen) beslotenheid van het landschap kan worden versterkt door middel van lijnvormige groenstructuren. Minder gewenst zijn ontwikkelingen die leiden tot een meer open landschap.

Oude kampontginningen, open akkers:

Een variant op de oude kampontginningen zijn de oude kampontginningen met open akkers. Deze wijken in ouderdom, ruimtelijke maat, wijze van verkaveling en beplanting sterk af van de kleinschalige oude kampontginningen. Het betreft hier veelal de oudste akkers die tot in de 19e eeuw aaneen zijn gegroeid tot grote akkercomplexen. Ze zijn te vinden langs de bovenloop van de Hoge Raam.

Rond het midden van de 19e eeuw bestond dit landschapstype uit grootschalige open akkers. Door het natuurlijk reliëf, versterkt door eeuwenlange plaggenbemesting, hadden deze akkers een glooiend reliëf. Doordat hier geen vee graasde waren perceelsafscheidings in de vorm van houtwallen of hagen niet nodig. Hierdoor kenmerkte het gebied zich als een relatief open landschap. Beplanting kwam dan ook vrijwel alleen langs de randen van dit open landschap voor en bestond doorgaans uit eikenhakhout, al dan niet op een wal. Over de akkercomplexen liepen paden en wegen die een onregelmatig tracé volgden. De bebouwing bevond zich langs de randen en was op een enkele plaats, zoals rond Escharen, uitgegroeid tot een dorp.

Het open karakter van de akkers is, waar geen dorpsuitbreiding of omvangrijke bosaanplant heeft plaatsgevonden, grotendeels behouden. Veel van het hakhout op de randen van de akkercomplexen is bewaard gebleven en uitgegroeid tot indrukwekkende grillige bomen.

Uitgangspunt

Uitgangspunt dient in deze gebieden te zijn dat de ruimtelijke ontwikkelingen afgestemd worden op het vlakke en open agrarische karakter. Opgaand groen of bebouwingsmogelijkheden die het vlakke en open agrarische karakter aantasten zijn in beginsel ongewenst.

Oude terrasrugontginningen

Vrijwel alle percelen op de hoger gelegen terrasruggen waren in het midden van de 19e eeuw in gebruik als akker. De grillige begrenzing van dit landschapstype werd gevormd door het hoogteverschil dat onder invloed van de Maas was ontstaan. Waar de terrasruggen hoog genoeg lagen, ontstonden grote aaneengesloten

akkercomplexen. Deze complexen lijken sterk op de open akkers binnen de kampongtingningen. De randen van deze complexen waren beplant met bomenrijen of houtsingels. Waar de terrasruggen kleiner of lager waren, lagen kleine akkers, omzoomd door bomenrijen en singels. De relatief open terrasrugontgunningen contrasteerden sterk met de zeer kleinschalige omliggende oude broekontgunningen. De bebouwing concentreerde zich op de randen van de terrasruggen. Enkele plaatsen lagen dusdanig hoog, dat ze al vóór de bedijking van het Hollanderbroek geschikt konden worden gemaakt voor bewoning. Een voorbeeld hiervan is de Meisevoort.

Het open karakter van de akkercomplexen is doorgaans behouden gebleven. Nog steeds vindt op grote delen akkerbouw plaats. Op enkele plekken is door de uitbouw van agrarische bedrijven het open karakter aangetast.

Uitgangspunt:

Uitgangspunt in deze gebieden is de ruimtelijke ontwikkelingen af te stemmen op het grootschalige ruimtelijke karakter.

Stroomrugontginning:

De stroomrugontgunningen liggen binnen de gemeente Grave, ten noorden en westen van Velp. Het zijn gebieden die in de Middeleeuwen op systematische wijze zijn verdeeld. Kenmerkend voor dit landschapstype is het hoogteverschil dat is ontstaan tussen de oeverwallen en de dichtgeslibde rivierlopen, wat we nu nog terugvinden in de Hoge en Lage Mars. Door dit gebied tussen de Elft en Reek stroomde bij hoogwater de Beerse Maas.

In het midden van de 19e eeuw liepen de wegen, van oost naar west, over de hoger gelegen oeverwallen. Daartussen waren (grote) delen op regelmatige wijze in stroken verkaveld. Alleen de hogere delen waren beplant met perceelsrandbeplanting. Vermoedelijk waren dit meidoornhagen en -heggen. Het laaggelegen gebied was vrij van beplanting, zodat deze de doorstroming van Beerse Overlaat niet zouden hinderen. In het gebied ligt een opvallend waterstaatkundig werk: de Peeldam. Dit is een betonnen wand die in 1920 in een dijk is gezet en het water in de Beerse Overlaat moest compartimenteren. Na de ingebruikname van het gemaal Van Sasse in 1929 verloor het gebied zijn functie als overlaat en waren beperkingen niet meer nodig. Met de uitleg van Grave omstreeks 1950 verloor het meest westelijke deel haar open karakter.

Het landschap heeft voor het grootste deel haar open karakter behouden. Door opgaande beplanting langs de Overlaat en de Lootheeg is dit enigszins aangetast, maar dit is gering. Bebouwing is op beperkte schaal toegepast, maar alleen langs de randen.

Uitgangspunt:

Uitgangspunt in deze gebieden is de ruimtelijke ontwikkelingen af te stemmen op het grootschalige ruimtelijke karakter.

In het bestemmingsplan Buitengebied 2013 is de ruimtelijk-visuele structuur vastgelegd middels verschillende (nadere) aanduidingen. Het bestemmingsplan Buitengebied 1998 is daarbij als basis gebruikt.

Geconcludeerd wordt dat boomteelt in het volgende waardevolle gebied onder voorwaarden wellicht toelaatbaar is:

- Gebieden waar sprake is van waardevolle kleinschaligheid
- Oude percelering
- Oude bouwlanden
- Gebieden met landschappelijke waardevolle overgangen (bosrandligging)

Daar waar de genoemde gebieden, de gebieden zoals genoemd in paragraaf 3.2.1 (op basis van de cultuurhistorische beleidsadvieskaart) overlappen, is dat in de tekst aangegeven.

Waardevolle kleinschaligheid:

Bij een kleinschalig landschap is de kijkafstand beperkt. Hierdoor zijn de verschillende details van de ruimtevormende elementen, zoals bij opgaande beplantingen de kroon en de stam en bij bebouwing de gevelindeling, van elkaar te onderscheiden. Dergelijke details zijn tot op een afstand van circa 500 meter herkenbaar. Een kleinschalig landschap wordt anders ervaren als de begrenzing bestaat uit bebouwing dan wanneer die bestaat uit groenobjecten. Daarnaast is onderscheid te maken tussen een dichte (zoals een dichte bomenrij) en een meer open begrenzing (zoals verspreid staande bomen). Op basis van de kijkafstand en de wijze van begrenzing kan het landschap worden ingedeeld in verschillende klassen. De gebieden die gekenmerkt worden door waardevolle kleinschaligheid in het buitengebied van Grave zijn:

- Het gebied rond Nieuw-Gassel en ten westen van het dorp Gassel (langs de Gasselse heide);
- Het gebied 'Heihoek' in het oostelijk deel van het plangebied;
- Het gebied rond de Spechtenweg ten westen van de Gasselse Heide;
- Het gebied ten zuiden van Velp, het gebied 'de Bolt' en de gronden rondom de Lage Heide;

- Het gebied tussen de Generaal de Bonskazerne en het dorp Escharen en de gronden die liggen tussen de Binckhof en de Generaal de Bonskazerne.

Oude percelering:

In het buitengebied van de gemeente Grave zijn volgens de relictencarta van Stichting Brabants Heem (De Bont, 1993) gebieden aanwezig met een oude danwel weinig veranderde percelering. Vaak is deze percelering in het landschap niet meer zichtbaar als gevolg van bijvoorbeeld maatregelen in het kader van een ruilverkaveling. In het buitengebied van Grave is deze oude percelering alleen nog aangetroffen in de Hoge en Lage Mars. Deze gebieden vallen geheel samen met de stroomrugontginningen.

Oude bouwlanden

In respectievelijk 1988 en 1991 is door de Provincie Noord-Brabant een cultuurhistorische inventarisatie uitgevoerd in zowel de voormalige gemeente Beers als de gemeente Grave. Eén van de aspecten die in dat onderzoek werden betrokken, was de ligging van oude bouwlanden. De oude bouwlanden vormden oorspronkelijk open gebieden rond de nederzettingen. Momenteel worden ze gekenmerkt door open kavels, gebogen belijningen (kavelgrenzen, weggetjes etc) en een relatieve hoge bolle ligging. Ook in vroegere tijden werden de oude bouwlanden hierdoor gekenmerkt, zij het dat de complexen toen veel uitgestrekter waren en meer besloten door het voorkomen van houtwallen langs de perceelsgrenzen. De verkavelingsbeplanting bestond voornamelijk uit eiken en maakte deel uit van de agrarische bedrijfsvoering (bijvoorbeeld in de vorm van geriefhout, veekering, wildkering, klimaatverbetering). Door toename van de bebouwing (in de kern, verspreid) nemen het oppervlak en de openheid van oude akkercomplexen steeds meer af. Tevens worden steeds meer bouwlanden in grasland omgezet. In de gemeente Grave kwamen van oudsher veel oude bouwlanden voor. In het landschap is alleen nog de bolle akker in de Vogelhoek ten westen van de Broekse Wielen nog zichtbaar. Deze gebieden vallen geheel samen met de oude kampongginningen/open akkers.

Gebieden met landschappelijke waardevolle overgangen (bosrandligging):

In het buitengebied van Grave komen op een aantal plaatsen scherpe overgangen tussen bos en agrarisch gebied voor. Uit de literatuur blijkt dat dergelijke overgangen bij de beleving van het landschap van groot belang zijn (Boerwinkel, 1992). Deze overgangen bevinden zich op de volgende locaties:

- Ten noorden van de reeksche Bergen (Driehuis en De Heihoek);
- Een aantal gebieden ten westen van de Gasselse heide.

3.4 Boomteelt: in welke gebieden rechtstreeks toelaatbaar

In de overige gebieden (slechts enkele gebieden) is boomteelt rechtstreeks toelaatbaar op basis van het ter plaatse geldende bestemmingsplan.